

ફેબ્રુઆરી-૨૦૨૨
અંક - ૪૪

સંપાદકીય બોર્ડ

- શ્રી એચ.જી. દવે
- શ્રી એસ.જે. મહેતા
- શ્રી એમ.એમ.ઠક્કર
- શ્રી પી.ટી.પટેરીયા

અનુક્રમણિકા

- ❖ માણસમાં કયાં ખરાબી હોય છે ?
- ❖ પ્રેરણા મૂર્તિ
- ❖ જીવનનો સૌથી મૂલ્યવાન ખજાનો
- ❖ યુવાની અને પ્રાણાયામ
- ❖ સ્વામી વિવેકાનંદ જયંતિ - અમૃતપચન
- ❖ હે પ્રભુ! તું કેટલો દયાળુ...
- ❖ ૧૮૫૭ના આપણા સ્વાતંત્ર સેનાનીઓ
- ❖ મહેનતની ઊંધ - શાંતિની ઊંધ
- ❖ શાળાની પ્રવૃત્તિઓ

GSACL

અરુણોદય

ડિઝાઇન:- એમ.એમ.ઠક્કર(મા.શિક્ષક) ૯૦૯૯૫૨૪૦૧

તંત્રી સ્થાનેથી

સર્વે જીએમડીસી , જીએસઈસીએલ કર્મચારી લાઈઓ-બહેનો , શિક્ષકમિત્રો તથા વિદ્યાર્થીઓ સૌને સાદર વંદન “અરૂણોદય” ફેબ્રુઆરી - ૨૦૨૨ , અંક-૪૪ ને આપ સર્વની સમક્ષ રજુ કરતાં ખૂબ ખૂબ હર્ષની લાગણી અનુભવું છું.

તંત્રી સ્થાનેથી સર્વેને હું આ અરૂણોદય અંકમાં આપ દ્વારા કોઈપણ લેખ આપવામાં આવશે તો તે સ્વીકાર્ય રહેશે. જેથી આજના આ ઓનલાઈન જમાનામાં સુંદર લેખો વાંચવા માટે અને લખવા માટે કર્મચારીઓ તથા તેમના આશ્રિતો પ્રેરિત થશે અને વધુમાં વધુ લેખો આપણે આ અંકમાં સમાવી શકીશું.

તંત્રી

માણસમાં ક્યાં ખરાબી હોય છે ?

હરિસિંહ સોઢા
સેકસન ઓફિસર
સચિવાલય-ગાંધીનગર
(ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થી)

ધર્મનો નશો જ શરાબી હોય છે
બાકી માણસમાં ક્યાં ખરાબી હોય છે
★ પડી ગયાં છે ઈશ્વરનાં અંગ પર ચાંદા
બાકી ધર્મની વાણી ક્યાં તેજબી હોય છે!
✠ ધર્મને બચાવવા રક્ષકો જજીમે
શું ધર્મ એટલો તકલાદી હોય છે ?
નાળિયેર પોતાના ઘર તરફ ફેંકે
ભૂવો જ બડો તકલાદી હોય છે !
સેવામાંથી મેવાની બૂ ખદખદે
કરુણાનો સાગર આભાસી હોય છે
પેટનો ખાડો નચાવે મજબૂરોને
સાંતાલકોઝનું સંગીત વાસી હોય છે !
રુઢીઓની પગમાં સાંકળ બાંધે
તલવાર બડી હરમજાદી હોય છે
ભાઈ-ભાંડુઓના માથા વાઢે
કાફીરો પણ બડા જેહાદી હોય છે !
નેક-ટેક સૌ નાનાને નડતી,
ધર્મધુરંધરો અચ્છા કાજી હોય છે
નડો નહીં કોઈને સાહેબ તો,
ન હો નમાઝી તોય ઈશ્વર રાજી હોય છે
ઝુમો શરાબી ઝુમો બરાબર
નશાની લાત બડી કરારી હોય છે.
સત માનવતાને ઘુતમાં હારતુ
અસતની પાંચશેરી ભારી હોય છે !

પ્રેરણા મૂર્તિ

Chanchu Rekhaben J.
Secondary teacher Eng.med.

આપણો ભારતદેશ જ્યારે અંગ્રેજોની ગુલામીમાં સબડતો હતો લોકો નાહિંમત બની ગયેલા ત્યારે એક સંન્યાસીએ દેશવાસીઓને જાગ્રત કરી, હિંમત આપી, ધોષણ કરી કે,

‘ હે ભારતવાસી ! રાતદિવસ પ્રાર્થના કરકે ,
હે વિભો ! હે જગદંબે ! મને મનુષ્યત્વ આપ , શૌર્ય આપ,
હે સામર્થ્યદાયિની મા ! મારી બધી નિર્બળતાને દૂર કર,
મારી કાયરતાનો નાશ કર ; મને સાચો માનવ બનાવ.
આવી પ્રેરણાનું પાન કરાવનાર સંન્યાસી એ જ સ્વામી વિવેકાનંદ.

સ્વામી વિવેકાનંદનો જન્મ 12 મી જાન્યુઆરી 1863 ના રોજ થયો હતો. સ્વામી વિવેકાનંદનું જીવન , તેમના ઉચ્ચ વિચારો યુવાનો માટે હંમેશા પ્રેરણા -રૂપ રહ્યા છે અને એટલે જ સ્વામી વિવેકાનંદની જન્મજયંતિ યુવાદિન તરીકે મનાવવામાં આવે છે. તેમની માતાનું નામ ભુવનેશ્વરી દેવી હતુ અને પિતાનું નામ વિશ્વનાથ દત્ત હતું. કાશીધામમાં આવેલા બિલેશ્વર મહાદેવની બાધા અને પૂજા બાદ તેમનો જન્મ થયો હોવાથી તેમની માતાએ તેમનું નામ બિલેશ્વર રાખ્યુ હતું. ઘરમાં લાડથી બધા ‘બિલે’ કહેતા હતા. પરંતુ કુટુંબના રિવાજ મુજબ તેમનું નામ ‘નરેન્દ્રનાથ’ પાડવામાં આવ્યુ. સ્વામી વિવેકાનંદ બાળપણમાં અને યુવાનીમાં પણ વિશેષ હતા પણ મને એમના બાળપણના પ્રસંગો વાંચવા બહુ ગમે. એમના બાળપણ વિશે વાંચીએ ત્યારે નજર સમક્ષ તેમનું બાળપણ ,તોફાની નરેન્દ્ર જાણે જીવંત થઈ જાય. તેઓ બાળપણમાં ખુબ જ તોફાની હતા છતાં દયા, કરુણા , પ્રામાણિકતા , નીડરતા અને જાણવાની જિજ્ઞાસા જેવા ગુણો એમનામાં બાળપણ થી જ હતા. નરેન્દ્રના તોફાનથી હેરાન - પરેશાન થઈ તેમની માતા કહેતા - ‘અરે શંકરદાદા પાસે મેં માંગ્યો હતો ડાહ્યોડમરો દીકરો , પણ તેમણે તો પોતાના એક બાબરા ભૂતને જ મોકલી દીધો ! એનાથી તો ભાઈ તોબા.’

(લેખ લખનાર રેખાબેન ચાચુ
એ દોરેલ ચિત્ર)

નરેન્દ્ર બહુ તોફાને ચડી ધમપછાડા કરવા લાગતો ત્યારે કેટલા પણ પ્રયત્નો કરવા છતાં નરેન્દ્ર શાંત ન થાય એટલે છેવટે માતા બિલેના કાનમાં ‘હરહર મહાદેવ ! હરહર મહાદેવ !’ એમ બોલતા જતાને માથા પર ચારપાંચ લોટા પાણી રેડતા ત્યારે જઈ નરેન્દ્ર શાંત થતો.

બાળપણનો એક પ્રસંગ : -

બાળપણમાં તેમની માતા નરેનને રામાયણ , મહાભારત , ભાગવતની વાતો કહેતા. નરેન્દ્ર પણ ખૂબ ધ્યાન દઈને સાંભળતો. એકવાર બાળક નરેન્દ્રએ એવું સાંભળ્યું કે હનુમાનજી કેળાંની વાડીમાં વસે છે. આ વાતની તેમના બાળ માનસ પર એટલી અસર થઈ કે રામકથા પૂરી થઈ એટલે નરેન સીધો કેળાની વાડીમાં

હનુમાનજીને શોધવા પહોંચી ગયો. ત્યાં ઘણીવાર સુધી હનુમાનજીને તેણે આમ તેમ – ચારે બાજુ શોધ્યા!
એવટે હનુમાનજી ન મળતા નિરાશ થઈને ઘેર પાછો ફર્યો. તેણે તેની માતાને વાત કરી એટલે આશ્વાસન આપતા માં એ કહ્યુ હનુમાનજી રામચંદ્રના ભક્ત છે એટલે એમની સેવામાં ક્યાંક ગયા હશે એટલે તને કેળાની વાડીમાં ના દેખાયા. આમ કહી બાળક નરેનને માતાએ શાંત કર્યો.

સંદેશ :-

સ્વામી વિવેકાનંદના સંદેશ યુવાનોમાં નવી ઉર્જાનો સંચય કરે છે. નિરાશામાં આશા ભરે છે, નિર્બળને બળવાન બનાવે છે અને કાયરોને શૂરવીર બનાવે છે.

સ્વામી વિવેકાનંદ કહેતા કે જીવનમાં જે દિવસે સમસ્યા ન આવે એ દિવસે સમજીલેજો કે તમે ખોટા રસ્તે છો. કારણકે સત્યનો માર્ગ ક્યારેય સરળ હોઈ જ ન શકે. જીવનની દરેક સમસ્યા માંથી કંઈને કંઈ શીખવાનું હોય છે. અનુભવ જ શ્રેષ્ઠ શિક્ષક છે.

તેઓ કહેતા ઉંમરથી કોઈ યુવાન નથી હોતુ આપણે આપણા વિચારોથી યુવાન બનીએ છીએ જે વ્યક્તિ ભૂતકાળ વિશે વિચાર્યા કરે , ભૂતકાળમાં જ જીવે એ યુવાન હોઈ જ ન શકે. યુવાન એ છે જે આવતીકાલ માટે સપના જોવે અને એ સપનાને પૂરા કરવા દેઢ નિશ્ચય કરે.

સ્વામી વિવેકાનંદ કહેતા ‘હું બધુ જ કરી શકુ છુ’ એ જ સક્ષમતાનો મૂળ મંત્ર છે. કારણકે પોતાના વિશે જેવું વિચારશો એવા જ બની જશો. જો તમારી જાતને કમજોર સમજો છો તો કમજોર જ રહેશો અને જો મજબૂત સમજો છો તો મજબૂત બનશો.

કલકત્તામાં એક વિરાટ સભામાં સ્વામી એ લોકોને ઉપદેશ આપ્યો હતો કે ‘તમે દેશને ચાહો..દેશના માણસોને પ્રાણથીયે વધારે ચાહો... દેશના લોકોની સેવા કરો.... જનસેવા એ જ પ્રભુસેવા.... કશાથીયે ડરો નહિ... તમે વીર છો...ખૂબ હિંમવાન બનો.’

4 જુલાઈ 1902 ના રોજ માંદગીના કારણે સ્વામી વિવેકાનંદનું મૃત્યુ થયું . માત્ર 39 વર્ષનું ટુંકુ પણ અતિસમૃદ્ધ જીવન જીવીને આપણી વચ્ચે હંમેશ માટે અમર થઈ ગયા.

‘વિધા ભણવાની સાથે તમારા શરીર અને મન પણ જેના થી બળવાન બને, મનમાં બીજાનું ભલુ કરવાની ઈચ્છા જાગે એવા પ્રયાસો કરજો’. આવી પ્રેરણાનું પાન કરાવનાર સ્વામી વિવેકાનંદ જાણે આપણને કહી રહ્યા છે.

‘ઉઠો , જાગો અને ધ્યેય પ્રાપ્તિ સુધી મંડયારહો.’

જીવનનો સૌથી

મૂલ્યવાન ખજાનો

વી.જી. રાઠોડ
ઉચ્ચ. માધ્યમિક શિક્ષક

એક વખત સમ્રાટ સિકંદર ની પાસે એના મુખ્ય સેના અધિકારી મળવા માટે આવ્યા અને પોતાની સાથે સોનાની હીરાજડિત સુંદર પેટી લાવ્યા. આ પેટી ઈરાનથી લાવવામાં આવી હતી બધા આ પેટી ને તાકી તાકી ને જોવા લાગ્યા .અત્યંત સુંદર નક્શી થી પેટી શોભી રહી હતી અને એમાં પણ પેટી પર જડેલા કિંમતી રત્નો એની શોભામાં વધારો કરી રહ્યા હતા.

સિકંદર પોતે પણ આ પેટી જોઈને ખૂબ પ્રભાવિત થયા .એમણે દરબારીઓને પૂછ્યું," આ પેટીમાં શું રાખવું જોઈએ?" કોઈએ કહ્યું કે આપની પાસે ના અત્યંત કિંમતી હીરા ઝવેરાત આ પેટીમાં રાખો. કોઈએ ખજાના ની ચાવીઓ આ પેટીમાં રાખવાની સલાહ આપી તો કોઈએ અંગત પત્રો આ પેટીમાં રાખવા જોઈએ એવું સૂચન કર્યું.

સમ્રાટ વિચારમાં પડી ગયા કે આ પેટીમાં એવી કઈ અમૂલ્ય ચીજ રાખી શકાય? પોતે સાવ સામાન્યમાંથી અસામાન્ય કેવી રીતે બન્યા એ બાબતમાં આંખો બંધ કરીને ઊંડાણપૂર્વક વિચારવાનું શરૂ કર્યું .જીવનમાં આગળ વધવાની પ્રેરણા કોના દ્વારા પ્રાપ્ત થઈ હતી એ બધાને યાદ કર્યા .દરબારમાં બેઠેલા બધા અધિકારીઓ સિકંદર ના ચહેરા પરના બદલાતા હાવભાવ જોઈ રહ્યા હતા .બધાને એ જાણવાની જિજ્ઞાસા હતી કે સમ્રાટ આ પેટીમાં કઈ ચીજ રાખવાનું પસંદ કરશે ?સિકંદરે સસ્મિત ચહેરે આંખો ખોલી અને આજ્ઞા કરી , "મહાકવિ 'હોમર' નું લખેલું મહાકાવ્ય .' ઈલીયાડ' રાખવામાં આવે .મારા માટે સૌથી મૂલ્યવાન એ પુસ્તક છે જેણે મારા જીવનને એક નવી દિશા આપી."

જીવનની સૌથી અમૂલ્ય મૂડી સારા પુસ્તકો છે જે વિપરીત પરિસ્થિતિઓ ની વચ્ચે પણ જીવનને ઉત્સવની જેમ ઊજવવાની ઉમદા પ્રેરણા પૂરી પાડે છે.

યુવાની અને પ્રાણાયામ

પી. ડી. પટેરીયા
યોગ શિક્ષક

‘હઠયોગ’ નામના શાસ્ત્ર મુજબ આપના જીવનમાં કેટલા શ્વાસ લખ્યા છે તેની સંખ્યા નક્કી છે. એનો અર્થ એ થયો કે વ્યક્તિ જેટલા દીર્ઘ (લાંબા) શ્વાસ લેશે એટલું તેનું આયુષ્ય દીર્ઘ બનશે. જેમ કે શ્વાન ૧ મિનીટમાં ૮૦ થી ૧૦૦ વખત શ્વાસ લે છે. તેથી તેનું આયુષ્ય ૧૨ થી ૧૫ વર્ષનું જ છે ! જ્યારે કાયબો ૧ મિનીટમાં ૨ કે ૩ વખત શ્વાસ લે છે, તો એનું આયુષ્ય ૨૦૦ થી ૨૫૦ વર્ષ સુધીનું હોય છે !

જીવન માં પાણી, ખોરાક, અને વાયુનું ખુબ જ મહત્વ છે, અને તે યોગ્ય માત્રામાં શરીરને મળવા જરૂરી છે. હવા શ્વાસ દ્વારા શરીરની અંદર જાય છે, આથી શ્વાસ લેવાની રીત મહત્વની છે, યોગસુત્રમાં તેનું વિસ્તૃત વર્ણન છે, યોગના યોગી કહે છે, કે મગજ અને શ્વાસને સીધો સંબંધ છે, મગજ અલેલ (અવ્યવસ્થિત) હોય તો શ્વાસ ખલેલ થાય છે, દૈનિક જીવનમાં ઘણી એવી પરિસ્થિતિ હોય છે કે જે વ્યક્તિના શ્વાસોશ્વાસના લય ને ખોવે છે. જેમ કે વ્યક્તિ ગુસ્સામાં હોય તો તેના શ્વાસોશ્વાસની ક્રિયા ઝડપી બને છે. વ્યક્તિ દુખી હોય તો શ્વાસ તૂટક-તૂટક ચાલે છે. જો વ્યક્તિ એકદમ ભયભીત થઈ જાય, તો શ્વાસ અટકી-અટકીને ચાલે છે. મોટે ભાગે આ બધી અવસ્થામાં આપણે ક્યારેય શ્વાસોશ્વાસની આ ગતિવિધિ અંગે નોંધ લેતા હોતા નથી. આથી આવા સમયે જો શ્વાસ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરી ઊંડા તેમજ લાંબા શ્વાસ લેવામાં આવે તો આ પરિસ્થિતિમાંથી જલ્દી સ્વસ્થતા પ્રાપ્ત કરી શકાય છે.

શ્વાસોશ્વાસનો વ્યવસ્થિત લય સ્વસ્થ જીવન માટે ખુબ જ આવશ્યક છે, જો વ્યક્તિના જીવનમાં આ લય ખોરવાય તો તેનું શરીરતંત્ર, રુધિરાભિસરણતંત્ર અને પાચનતંત્ર અનિયમિત થઈ જાય છે. હોર્મોન્સનું સંતુલન ખોરવાય જાય છે અને શરીરના અંગો પર તેની અવળી અસર થાય છે, એટલું જ નહિ, વ્યક્તિની રોગપ્રતિકારક શક્તિ ધીમે-ધીમે ઓછી થતી જાય છે, અને ધીમે-ધીમે તેનું શરીર જુદાજુદા રોગોનું ઘર બનવા લાગે છે. આથી રોજિંદા જીવનમાં શ્વાસને નિયમિત કરવા ખુબ જરૂરી છે આ માટે નિયમિત પ્રાણાયામ એ એક જ સરળ અને અસરકારક ઈલાજ છે.

પ્રાણાયામમાં બે શબ્દો સમાયેલા છે. ‘પ્રાણ’ અર્થાત ઊર્જા અને ‘આયામ’ અર્થાત શિસ્ત. પ્રાણાયામનો અર્થ એ પણ છે કે જાગૃત રહી શ્વાસોશ્વાસ પર નિયંત્રણ લાવવું. સરળ શબ્દોમાં એમ કહી શકાય કે પ્રાણાયામ એટલે શ્વાસ ખેંચવો અને છોડવો અથવા તેને નિયમાનુસાર સંયમિત કરવો.

પ્રાણાયામ એ યોગનું ચોથું સોપાન છે. પ્રાણાયામ થી શરીરના કોષકોષમાં પ્રાણનો સંચય કરી નવજીવન પ્રાપ્ત કરી શકાય છે. શરીરરૂપી અબજો કોષોના આ સમુદ્રમાં દરરોજ લાખો કોષો મરે છે અને એટલાજ નવા ઉત્પન્ન થાય છે. સાધારણ રીતે વ્યક્તિ શ્વાસોશ્વાસ કરે છે ત્યારે તેના ફેફસાની ત્રીજા ભાગની શક્તિનો જ ઉપયોગ કરે છે પરંતુ નિયમિત પ્રાણાયામ કરવાથી ફેફસામાં આવેલા કરોડો જાળાઓ જાગૃત થઈ લોહીને સો ટકા શુદ્ધ કરે છે, શરીર ના માંદા કોષો નવજીવન પામતા થાક અને કંટાળો દુર થાય છે. આયુષ્ય વધે છે. ઓક્સીજનને શરીરમાં ઊંડે ઊંડે દરેક કોષ સુધી પહોંચાડવા માટે પણ ઊંડા શ્વાસોશ્વાસ કરવા ખુબ જ જરૂરી છે.

પ્રાણાયામ એક માત્ર ઉપાય છે જેના વડે આંતર અંગો શુદ્ધ થાય છે. મારા મતે રોગોને શરીરમાં પ્રવેશતા અટકાવવા માટે પ્રાણાયામને ૧ થી ૧૦૦ નંબર આપી શકાય. કોરોના જેવી મહામારીમાં રોગપ્રતિકારક શક્તિ વધારવા માટે નિયમિત પ્રાણાયામ શ્રેષ્ઠ ઉપાય છે. આથી પ્રાણાયામને રોજિંદી દિનચર્યાનો જ એક ભાગ બનાવી દેવો જોઈએ.

સ્વામી વિવેકાનંદ જયંતિ - અમૃતવચન

શ્રીમતી અસ્મીતાબેન એચ. ત્રિવેદી
પ્રાથમિક શિક્ષક

- * એક વિચારને ગ્રહણ કરો , તેને તમારા જીવનનું સર્વસ્વ બનાવી દો, તેના વિશે ચિંતન કરો , તેના સ્વપ્ન સેવો . એ વિચાર પર જ જીવો. એ સિવાયના અન્ય સર્વ વિચારોને બાજુ પર મૂકી દો. સફળતા મેળવવાનો આ એક જ માર્ગ છે.
- * સ્વાર્થ એટલે અનીતિ , સ્વાર્થ ત્યાગ એટલે નીતિ.
- * નિ:સ્વાર્થ વધુ લાભદાયક છે. પરંતુ તેનું આચરણ જેટલું ઘેર્ય લોકોમાં હોતું નથી.
- * નારીઓની સ્થિતિ સુધરે નહીં ત્યાં સુધી જગતના કલ્યાણની કોઈ સંભાવના નથી. પંખી કંઈ એક જ પાંખથી ઊડી શકે નહીં.
- * બીજી કોઈપણ વસ્તુ કરતાં વધુ બળવાન સંકલ્પ છે.
- * જીવનમાં આવતી આફતો - મુશ્કેલીઓથી ડરો નહિ. હિંમતભરે આત્માના અવાજ સાથે તેમનો સામનો કરો. તમને એમાં જરૂર સફળતા મળશે.
- * બધા જ ધર્મો સત્ય છે. કોઈનીય નિંદા કરો નહિ. ધર્મ એ માત્ર શ્રદ્ધાની વસ્તુ નથી . હા, એ તો સાક્ષાત્કારની વસ્તુ છે. અનુભૂતિની વસ્તુ છે.
- * આત્યવિશ્વાસ ભાવિ ઉન્નતિનું પ્રથમ પગથિયું છે.
- * ઈચ્છાઓનો સાગર હંમેશાં અતૃપ્ત રહે છે. એની માગણીઓ જેમ પૂરી કરીએ તેમ તેમ એ વધુ ને વધુ ગર્જે છે.
- * જેઓ પોચા દિલના અને ડરપોક હોય છે. તેમની જીવન - નૌકા કિનારા પાસે સાગરનાં તોફાની મોજાં ઓથી ડરીને ડૂબી જાય છે. પરંતુ જેઓ શૂરવીર છે તેઓ આ તોફાનો તરફ નજર પણ નથી કરતા. વીર બનો, નિર્ભય બનો.

છેલ્લે

- * ઊઠો , જાગો અને જ્યાં સુધી ધ્યેય પ્રાપ્તિ ન થાય ત્યાં સુધી કાર્યમાં લાગ્યા રહો.

હે પ્રભુ! તું કેરલો ધ્યાણુ...

કુ. એન.વી. સોરલીયા
ઉચ્ચ. માધ્ય. શિક્ષકી

વિશ્વની શ્રેષ્ઠ શક્તિ નો સ્ત્રોત આપણાં જીવનમાં ન ખબર પડતાં વહી રહ્યો છે. તેમને ઓળખવામાં આપણો આખો જન્મારો આમને આમ વીતતો જઈ રહ્યો છે.

સુખમાં કે દુઃખમાં જે કદી આપણો સાથ ન છોડે તેવા ઈશ્વર માટે કેટ કેટલો આભાર વ્યક્ત કરવો એની આપણને પૂર્ણ સમજ નથી. સુખમાં માનવ ભલે ઈશ્વરને ભૂલી જાય તો વળી દુઃખમાં એ જ માનવ પાછો ઈશ્વરને દોષ પણ આપે. છતાં ઈશ્વર આપણને તરછોડતો નથી.

આપણે વ્યાવહારિક , સામાજિક જગતમાં જો કોઈ ના ગુનેગાર હોઈએ તો કેટલું બધું સાંભળવું પડતું હોય. ત્યારે વિચાર આવે કે આપણે સુખમાં છલકાતા હોઈએ ત્યારે તો ઈશ્વરને ભૂલી જઈએ તો તે શું આપણો મોટો ગુનો નથી ?

સર્જન અને વિસર્જન એ એમની જ લીલા છે. માનવ હસતો - ખીલતો રહે એના માટે સુંદર સૃષ્ટિનું સર્જન પણ એ જ ઈશ્વર કરે છે તો વળી - ફરી નવી સૃષ્ટિ રચવા વિસર્જન પણ કરે છે.

યાંત્રિક , તાંત્રિક , મંત્રોચ્ચાર થકી ભલે માનવ મહાન બનવાની કોશિશ કરતો હોય પણ ઈશ્વર આગળ તે વામણો જ સાબિત થાય છે. કેટલીયે ચેલેન્જ ભલે માનવ કરતો હોય છતાં ઈશ્વર આગળ એનું કાંઈ ચાલતુ નથી.

ઈશ્વરે મોકલેલા દુઃખમાં પણ જો હકારાત્મક રીતે વિચારીએ તો જરૂર સમજાય કે મોકલેલું દુઃખ આપણાં વિકાસ માટે જ હોય છે. કોરોના કાળમાં વિશ્વના શ્રેષ્ઠ ધનવાનો ને પણ સમજાઈ ગયું છે કે બધું હોવા છતાં ઈશ્વર સામે કોઈપણ વ્યક્તિ લાચાર જ છે.

એમ પણ માનવ પોતાના રાઈ જેવડા દુઃખને પર્વત જેવું દેખાડીને દુઃખી દુઃખી થતો હોય છે. પરંતુ ખરેખર બીજાના દુઃખનો જ્યારે વિચાર કરીએ ત્યારે આપણને આપણું દુઃખ જરૂર હળવું લાગશે.

શરીર રૂપી ભાડાના મકાનમાં રહેતો માનવ ઈશ્વરનું ઋણ કોઈપણ શરતે ચુકવી નથી શકવાનો . ખરેખર એ વિધાન સાચું જ છે કે **“ તું શાને ફરે છે ગુમાનમાં ? તારે રહેવું ભાડાના મકાનમાં ” .**

બધી જ જગ્યાએ થી કદાચ માનવને હતાશા મળે પરંતુ ઈશ્વર આગળ તેનું ચોક્કસ સમાધાન થતું હોય છે. હે ઈશ્વર ! “તું અદૃશ્ય બની વિહરે છે મુજ ચેતન ભરી કાયા માં” . તારા ગુણગાન ગાવા માટે અમારી બુધ્ધિ ટૂંકી પડે. અમ માનવ જાતના દોષોને તું સદા કૃપા દૈષ્ટિ વરસાવી માફ કરી રહ્યો છે. તારા ઉપકાર કેવી રીતે વાળવા ? એની સમજ અમેને પ્રદાન કર એવી શુભ ભાવના....

હે પ્રભુ ! તારી કૃપાથી જ આજે અમે
સ્વતંત્ર ભારતમાં શ્વાસ લઈ રહ્યા છે.

૧૮૫૭ના આખણા સ્વાતંત્ર્ય સેનાનીઓ

મહેશ એલ. ઠક્કર
આર.સી.
સિંતી તીર્થ -મોડલ

બહાદુરશાહ ઝફર
(૧૭૭૫ - ૧૮૬૨)

મુઘલ વંશના છેલ્લા બાદશાહ બહાદુરશાહ ઝફર સાઠ વર્ષની જૈફ વયે ગાદીનશીન થયા હતા. આ ગાળામાં જ ભારતના પ્રથમ- ૧૮૫૭ના સ્વાતંત્ર્ય યુદ્ધની શરૂઆત થઈ ચૂકી હતી તે યુદ્ધ છેડનાર સ્વાતંત્ર્યસેનાનીઓને બહાદુરશાહમાં પોતાના નેતાની છબિ દેખાઈ. પરિણામે બહાદુરશાહને તેમના સેનાપતિ બનાવી દીધા.

પરંતુ બહાદુરશાહ દિલ્હીમાં હુમાયુની કબરમાં સંતાયેલા હતા. ત્યાંથી તેમને પકડીને કેદ કરી લેવામાં આવ્યા. સાથે તેમના ત્રણ પુત્રો અને એક પૌત્ર પણ હતા. તે સૌને બર્મા (મ્યાનમાર) - રંગૂનમાં રાખવામાં આવ્યા હતા. કેપ્ટન હડસને બહાદુરશાહના પુત્ર-પૌત્રના શિરચ્છેદ કાપીને તેને ભેટ તરીકે મોકલ્યાં હતાં.

કુંવરસિંહ
(૧૭૭૭ - ૧૫૫૮)

કુંવરસિંહ રાજપૂત રાજ ઘરાણાનો વંશજ હતો. એસી વર્ષની જૈફ વયે તેમણે ઈસ્ટ ઈન્ડિયા કંપની સામે લડવા માટે પોતાના સૈન્યની સરદારી લીધી હતી. પૂરી શુરવીરતાથી અને જુસ્સાથી તે યુદ્ધમાં ફૂટી પડ્યો હતો. બહાદુરીપૂર્વક તેણે દુશ્મનોનો સામનો કર્યો.

ઈ. ૧૫૫૮ની છેલ્લી લડાઈમાં તેના સૈન્યે અંગ્રેજ સૈનિકોનો કચ્ચરઘાણ કાઢી નાંખ્યો હતો. આ દરમિયાન ગંગા નદી પાર કરતાં તે હાથ પર મોટો ઘા પડ્યો હતો. સ્હેજે ગભરાયા વિના તેણે તલવારનો એક ઝટકો મારી પોતાનો હાથ કાપી ગંગામાં નાંખી દીધો હતો. બીજે દિવસે તેનું મૃત્યુ થયું હતું. ભારત આજાદ થયા બાદ ૧૯૬૬માં તેના માનમાં એક ટપાલ-ટિકિટ બહાર પડી હતી. બિહારમાં તેના નામે એક યુનિવર્સિટી છે.

તાત્યા ટોપે
(૧૮૧૪ - ૧૮૫૯)

કાનપુરના પેચ્ચા નાના સાહેબના અત્યંત વિશ્વાસુ સાથીદાર તાત્યા (રામચંદ્ર) ટોપે ભારતના સ્વાતંત્ર્ય-યુદ્ધના એક બહાદુર સિપાઈ હતા. તેમણે નાની ઉંમરે ૧૮૫૭ના સ્વાતંત્ર્યસંગ્રામમાં ખૂબ જ મહત્ત્વનો ભાગ ભજવ્યો હતો.

ઈ. ૧૮૫૧માં જ્યારે ડેલહાઉસીએ પિતાનું પેન્શન રોકી રાખ્યું તે બદલ તાત્યા ટોપે અંગ્રેજોનો કઠર દુશ્મન બની ગયા. કાનપુરમાં તેમણે ફરીથી નાનાસાહેબની સત્તા સ્થાપવામાં મહત્ત્વનો ભાગ ભજવ્યો. ગ્વાલિયર અંગ્રેજોના હાથમાં પડ્યા પછી, તાત્યાએ ખાનદેશ અને રાજસ્થાનમાં ગેરિલા યુદ્ધ છેડ્યું હતું. ફાંસીએ ચઢાવી તેમનો વધ કરવામાં આવ્યો હતો. મધ્ય પ્રદેશમાં તેમની પ્રતિમા સ્થાપિત કરવામાં આવી છે.

નાના સાહેબ પેશ્વા (૧૮૨૪-૧૮૦૬)

અઢારસો સત્તાવનની પ્રથમસ્વાતંત્ર્ય કાન્તિના અગ્રણી આરંભક, નાનાસાહેબે સ્વાતંત્ર્ય-યુદ્ધની મશાલ સળગાવી. આ મશાલની જ્વાળાને તેમણે દેશના અન્ય ભાગોમાં ફેલાવી. તેમના આ પ્રદાન બદલ તેઓ વીર પુરુષ તરીકે ખ્યાતનામ છે. તેમણે સ્વયં તલવાર ઉઠાવીને યુદ્ધમાં ફૂટી પડ્યા હતા.

બાજીરાવ પેશ્વાના મૃત્યુ બાદ ગાદીએ આવનાર તેમને અંગ્રેજ સરકારે તેમનું પેન્શન નકારી કાઢ્યું હતું. કાનપુરમાં કાન્તિકારીઓની તેમણે આગેવાની લીધી હતી. કાનપુર કબજે કરીને તેમણે કાનપુરના પેશ્વા તરીકે તેમણે પોતાને જાહેર કર્યા હતા. તેઓ અનેક લડાઈઓ લડ્યા હતા. તેમના રહસ્યમય જીવન પર સુપ્રસિદ્ધ લેખક જુલે વર્ન સહિત અનેક લેખકોએ પુસ્તકો લખ્યા હતા.

મંગલ પાંડે

(૧૮૨૭-૧૮૫૭)

અંગ્રેજ સત્તા સામે માથું ઉંચકનાર સૌપ્રથમઆગ ઝરતો ભારતીય ક્રાંતિકારી હતો મંગલ પાંડે. ૧૮૫૭માં સિપાઈઓએ કરેલા બળવાનો તે પહેલો નેતા હતો. આ બળવો આગળ જતાં ભારતના સ્વાતંત્ર્યયુદ્ધમાં ફેરવાયો. તેની જ્વાળાઓ આખા દેશમાં ફેલાઈ ગઈ.

'બંગાળ નેટિવ ઈન્ફન્ટ્રી'માં ૩૪મી રેજિમેન્ટમાં તે એક સિપાઈ હતો. જ્યારે તેને બરાકપોરમાં મૂકવામાં આવ્યો હતો ત્યારે તેણે અંગ્રેજ ઓફિસરો પર હુમલો કરીને તેમની હત્યા કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો હતો. બળવાનું કારણ એ હતું કે તેઓ રાઈફલમાં જે કારતૂસ વાપરતા હતા તેમાં ગાયની ચરબીમાંથી બનાવેલા ગ્રીઝ લગાડવામાં આવતું હતું. તે કારતૂસ તેમણે દાંત વડે તોડવાની હતી. તેનો વિરોધ કરવા બદલ તેને ફાંસી આપવામાં આવી.

રાણી લક્ષ્મીબાઈ

(૧૮૨૮-૧૮૫૮)

'ઝાંસી કી રાણી' તરીકે પ્રજામાં લોકપ્રિય એવાં રાણી લક્ષ્મીબાઈ મધ્યપ્રદેશના ઝાંસી રાજ્યના રાણી હતાં. ત્યાં મરાઠાઓનું શાસન હતું. ૧૮૫૭ના સ્વાતંત્ર્યસંગ્રામના તે અગ્રણી નેતા હતાં. અંગ્રેજ સામ્રાજ્ય સામે માથું ઊંચકતા સૌથી નાની ઉંમરની તે એકમાત્ર બહાદુર અને બળવાખોર સ્ત્રી હતા. ગ્વાલિયરના કોટા કી સરાઈ પાસેના ફૂલબાગ વિસ્તારમાં અંગ્રેજો સાથે થયેલા ખૂંખાર યુદ્ધમાં ૧૮મી જૂન, ૧૮૫૮ના દિવસે તે મૃત્યુ પામ્યા હતાં.

રાણી લક્ષ્મીબાઈ એ ભારતની વીરાંગના તરીકે અત્યંત આદરપાત્ર છે અને સુભાષચંદ્ર બોઝની 'આઝાદ હિંદફોજ'ની એક રેજિમેન્ટનું નામ છે. ભારતમાં અનેક સ્થળોએ તેમની પ્રતિમા છે.

મહેનતની ઊંઘ - શાંતિની ઊંઘ

પી.જી. પ્રજાપતી
ઉચ્ચ.માધ્યમિક શિક્ષક

ઊંઘ એ ઈશ્વરનું શ્રેષ્ઠ વરદાન છે. માણસ પાસે બધું હોય પણ ઊંઘ ન હોયતો તેની શું હાલત થાય ? ખરેખર વિચારતા કરે મૂકે એવો ગજબનો સવાલ છે. પૈસાથી બધું ખરીદી શકાય પણ ઊંઘ નહિં . ધન અને ઊંઘ ને વ્યસ્ત સંબંધ છે. જેની પાસે પુષ્કળ ધન તેની ઊંઘ ઓછી અને જેની પાસે ઓછું ધન તેની ઊંઘ શાંત વાળી ઊંઘ હોય . વળી , મહેનત કર્યા વગરના લોકોને કદી શાંતિની ઊંઘ નથી આવતી. ' નવરો માણસ નખખોદ વાળે ' તે કહેવત સાચીજ છે. પછી તેને શાંતિની ઊંઘ ક્યાથી આવે ? .

એક શેઠ ને રાત્રે ઊંઘ આવતી ન હતી . આખી રાત તેઓ પડખાં ફેરવતાં . તેમની પાસે બધું હતું પરંતુ મનની શાંતિ ન હતી. એકવાર એક મહાત્મા શહેરમાં આવ્યા ત્યારે શેઠે પોતાની ચિંતા દૂર કરવા જણાવ્યું. સંત બોલ્યા , "તું દિવ્યાંગ છો એટલે તને ઊંઘ કેવી રીતે આવે ? " .

શેઠ વિચારમાં પડી ગયા હું તો તદ્દન સહી સલામત છું. મારું એકેય અંગ ખોડખાપણ વાળું નથી . સંત બોલ્યા , શેઠ તમે બધું જ એશ આરામ થી મેળવો છો. બીજને દુભાવીને મેળવો છો. વળી , તમારું અંગ કોઈપણ જાતની મહેનત વગર પાંગળું બની ગયું છે. તમે જો શારીરિક મહેનત કરો તો જ તમને શાંતિની ઊંઘ આવે. શેઠને સંતની વાત ગળે ઊતરી ગઈ. તેમને લાગ્યું કે મારી શાંતિની ઊંઘ માટે મારે તેમની આજ્ઞા માથે ચડાવી પુરૂષાર્થ કરવો જ રહ્યો.

મહેનતના પરસેવા વગરનું ધન કદી , શાંતિની ઊંઘ ન આપી શકે.

શાળાની પ્રવૃત્તિઓ

શાળાના શિક્ષિકા બહેન રેખાબેન ચાચુ
એ દોરેલ ચિત્ર

શાળાની વિદ્યાર્થીની દયાના કે. છાયા
એ દોરેલ ચિત્ર

शाणा कक्षाये १५ थी १८ वर्षना बाणको माटे सरकारत्री
द्वारा कायिड-१९ रक्षा माटे रसीकरा कार्यकम

प्रजासताक दिननी उजवणी

